

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Einleitung in die Bücher des Neuen Testaments

Hug, Johann Leonhard

Basel, 1797

VD18 13362852

§. 15. Matthäus und Markus. Weitere Untersuchung ihrer historischen Quellen.

urn:nbn:de:gbv:45:1-9083

Matthäus und Markus.

Weitere Untersuchung ihrer historischen Quellen.

Matthäus und Markus erzählen beynahe durchgängig in ihren Geschichtbüchern die nämlichen Ereignisse, da hingegen die andern Evangelisten in der Auswahl derselben so sehr von einander abweichen, und sich auffallend auch von diesen entfernen. Man fragt daher mit Recht: Woher kommt diese Uebereinstimmung zwischen Matthäus und Markus; warum haben sie aus der großen Menge der Thatsachen, welche vor ihnen lagen, völlig die nämlichen ausgewählt? Bey Profanscribenten, die ein so weites Feld der Geschichte vor sich hatten, würde man durch eine solche Erscheinung leicht auf die Vermuthung gebracht werden, daß einer den andern bey seinen Ausarbeitungen vor Augen gehabt habe. Wenn sie aber über dieses in der historischen Vorstellung und Einkleidung einstimmig ihre Thatsachen in eben so vielen Sätzen und Gliedern, mit den nämlichen Ausdrücken, in der Abfolge und Stellung der Worte bis auf Nebenwörter und Verbindungen, wie es bey unsern Schriftstellern öfters der Fall ist, gleichlautend erzählten, so würde dieses wohl ein klarer Beweis seyn, daß sie nicht unabhängig gearbeitet, sondern der spätere den frühern befolgt und angewandt, oder daß sie sämmtlich ein drittes gemeinschaftliches Dokument sehr ängstlich zu Nuße gezogen haben.

So lange wir diese unsere Geschichtschreiber nur noch als Schriftsteller betrachten können, deren Werth nicht voraussetzlich, sondern erst in der Anfrage, und deren Würde noch in einer kritischen Untersuchung ist, gilt auch dieses Urtheil von ihnen *). Und in der That ist zuweilen ihre Aehnlichkeit so groß, als man sie nicht leicht zwischen zween Schriftstellern gefunden hat, wie uns folgende Beispiele belehren.

I.

Matth. XV. 32. f.

Mark. VIII. 1. f.

προσκαλεσαμενος τας μαθη-	προσκαλεσαμενος τας μαθη-
τας	τας
αυτα, ειπεν αυτοις	αυτα, λεγει αυτοις.
σπλαγχνιζομαι επι τον οχ-	σπλαγχνιζομαι επι τον οχ-
λον,	λον
οτι ηδη ημερας τρεις	οτι ηδη ημερας τρεις
προσμενυσι μοι	προσμενυσι μοι
και ουκ εχουσι τι φαγωσι.	και ουκ εχουσι τι φαγωσι.
.

*) Da erst die Frage ist, ob wohl diese Bücher einigen historischen Gehalt und Werth haben, so können wir natürlich die Inspiration, die erst aus ihnen, wenn hierüber entschieden ist, erwiesen werden kann, noch nicht in Anschlag bringen. Die Theologen sind auch darüber verstanden, daß Stil und Schreibart das Eigenthum der h. Verfasser selber sey, unter welcher Voraussetzung sie auch aus dem Stile und Genius Beweise für das Alter und Aechtheit der biblischen Schriften führen.



και εκελευσε τοις οχλοις	και παρηγγειλε τω οχλω
αναπεσειν επι την γην	αναπεσειν επι της γης
και λαβων τρις επτα αρτους	και λαβων τρις επτα αρτους
- - - ευχαρισησας	ευχαρισησας
εκλασε και εδωκε	εκλασε και εδιδε
τοις μαθηταις αυτου	τοις μαθηταις αυτου
οι δε μαθηται	ινα παραβωσι και παρεθηκαν
τω οχλω	τω οχλω
και εφαγον παντες και εχορταθησαν	εφαγον δε, και εχορταθησαν
ταδθησαν	
και ηραν τοπ εριστευον	και ηραν περιστευματα
των κλασματων	των κλασματων
επτα σπυριδας	επτα σπυριδας.

I I.

Matth. XIII. 4. f.

και εν τω σπειρειν αυτον
α μιν επεσε παρα την οδον
και ηλθε τα πετεινα
και κατεφαγεν αυτα
αλλα δε επεσεν επι
τα πετρωδη
ουπου ουκ ειχε γην πολλην
και ευθεως εξανετειλε
δια το μη εχειν βαθος γης
ηλις δε ανατειλαντος
εκαυματιοθη
και δια το μη εχειν ριζαν
εξηρανθη

Marf. IV. 4. f.

και εγενετο εν τω σπειρειν
ο μιν επεσε παρα την οδον
και ηλθε τα πετεινα
και κατεφαγεν αυτο
αλλο δε επεσεν επι
το πετρωδες
ουπου ουκ ειχε γην πολλην
και ευθεως εξανετειλε
δια το μη εχειν βαθος γης
ηλις δε ανατειλαντος
εκαυματιοθη
και δια το μη εχειν ριζαν
εξηρανθη.



αλλα δε επεσεν επι τας
 ακανθας
 και απεπνιξαν αυτα
 και αλλα επεσεν επι
 την γην την καλην
 και εδιδε καρπον

V. 20.

ο δε επι τα πετρωδη
 σπαρεις
 ουτος εστιν ο τον λογον ακουων
 και ευθως μετα χαρας
 λαμβανων αυτον
 ουκ εχει ριζαν δε εν εαυτω
 αλλα προσκαιρος εστιν
 γενομενης δε θλιψεως
 η διαγωγμω δια τον λογον
 ευθως σκανδαλιζεται
 οδε εις τας
 ακανθας σπαρεις
 ουτος εστιν ο τον λογον ακων
 και αι μεριμναι τω αιωνος
 και η απατη τω πλυστου
 συμπνιγει τον λογον
 και ακαρπος γινεται

αλλο δε επεσεν επι τας
 ακανθας
 και συνεπνιξαν αυτο
 και καρπον ουκ εδωκε
 και αλλο επεσεν εις
 την γην την καλην
 και εδιδε καρπον

V. 16.

και ετοι . . . επι τα πετρωδη
 σπειρομενοι
 οι οταν ακησωσι τον λογον
 ευθως μετα χαρας
 λαμβανουσιν αυτον
 και ουκ εχουσι ριζαν εν εαυτοις
 αλλα προσκαιροι εισιν
 ετα γενομενης θλιψεως
 η διαγωγμω δια τον λογον
 ευθως σκανδαλιζονται
 και ετοι εισι εις τας
 ακανθας σπειρομενοι
 οι τον λογον ακωντες
 και αι μεριμναι τω αιωνος
 και η απατη τω πλυστου
 και αι περι τα λοιπα επιθυ-
 μαι εισπορευομεναι
 συμπνιγουσι τον λογον
 και ακαρπος γινεται.

I I I.

Matth. XXVI. 47. f.

Mark. XIV. 43. f.

και επι αυτη λαληντος

και ευθεως επι αυτη λαληντος

παραγινεται

Ιηδας εις των δωδεκα

Ιηδας εις των δωδεκα

ηλθε

και μετ' αυτη οχλος πολυς

και μετ' αυτη οχλος πολυς

μετα μαχαιρων

μετα μαχαιρων

και ξυλων

και ξυλων

απο των αρχιερεων

παρα των αρχιερεων

και πρεσβυτερων τε λαω

και των γραμματεων και των

πρεσβυτερων

ο δε παραδιδως αυτον εδωκεν

δεδωκει δε ο παραδιδως αυτον

αυτοις σημειον λεγων

συσημον αυτοις λεγων

ον αν φιλησω αυτος εστιν

ον αν φιλησω αυτος εστιν

κρατησατε αυτον

κρατησατε αυτον

και ευθεως προσελθων

και ελθων ευθεως προσελθων

τω Ιησω ειπε' χαιρε ραββι

αυτω λεγει χαιρε ραββι

και κατεφιλησεν αυτον.

και κατεφιλησεν αυτον.

I V.

Matth. XXIV. 32.

Mark. XIII. 28.

απο δε της συκης

απο δε της συκης

μαθετε την παραβολην.

μαθετε την παραβολην.

οταν ηδη ο κλαδος αυτης

οταν αυτης ηδη ο κλαδος

γενηται απαλος

απαλος γενηται

και τα Φυλλα εκΦυη	και εκΦυη τα Φυλλα
γινωσκετε οτι εγγυς το θερος.	γινωσκετε οτι εγγυς το θερος.
ουτω και υμεις	ουτω και υμεις
οταν ιδητε παντα ταυτα	οταν ταυτα ιδητε γινομενα
γινωσκετε οτι εγγυς εστιν	γινωσκετε οτι εγγυς εστιν
επι θυραις.	επι θυραις.
αμην λεγω υμιν	αμην λεγω ημιν
ου μη παρελθη η γενεα αυτη οτι ου μη παρελθη η γενεα	αυτη
αυτη	μεχρις ε παντα ταυτα
γενηται	γενηται.
ο ουρανος και η γη παρελευ-	ο ουρανος και η γη παρελευ-
σονται	σονται
οι δε λογοι μου	οι δε λογοι μου
ου μη παρελθωσι.	ου μη παρελθωσι.

Wer wird eine solche Ähnlichkeit, die zwar nicht durchaus so ist, von der aber auch nicht einzig diese Stellen zum Belege angeführt werden können, einem bloßen Zufalle zuschreiben? Oder, wie könnte man bey solchen vorliegenden Proben von Profanschriftstellern zweifeln, daß der eine von dem andern, der spätere von seinem Vorgänger abhängig gearbeitet habe?

§. 16.

Könnten aber nicht auch beyde im Gebrauche der nämlichen Quellen zusammengetroffen haben, und dieses die Ursache ihrer Uebereinstimmung seyn? Allerdings ist bey einer solchen Erscheinung dieses der zweyte gedentbare Fall.